

Förbättrad konkurrenstillsyn

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens proposition 2013/14:135 Förbättrad konkurrenstillsyn. I propositionen föreslås vissa ändringar i konkurrenslagen (2008:579) för att effektivisera Konkurrensverkets handläggning. Ändringarna innebär att nya bestämmelser införs så att Konkurrensverket tillfälligt kan stoppa löptiden för de tidsfrister som tillämpas vid prövning av företagskoncentration. Vidare innebär ändringarna att det blir enklare för företag att anmäla en överträdelse av förbudet mot konkurrensbegränsande samarbete till Konkurrensverket. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2014. Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	5
Förbättrad konkurrenstillsyn	5
Propositionen	5
Utskottets ställningstagande	7
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Propositionen	8
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Förbättrad konkurrenstillsyn

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i konkurrenslagen (2008:579). Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:135.

Stockholm den 6 maj 2014

På näringsutskottets vägnar

Mats Odell

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Mats Odell (KD), Jonas Eriksson (MP), Lars Hjalmered (M), Hans Rothenberg (M), Krister Örnfrjäder (S), Ann-Kristine Johansson (S), Eva Flyborg (FP), Börje Vestlund (S), Helena Lindahl (C), Ingemar Nilsson (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Anna Hagwall (SD), Kent Persson (V), Boriana Åberg (M), Ingela Nylund Watz (S), Johan Johansson (M) och Berit Högman (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens proposition 2013/14:135 Förbättrad konkurrenstillsyn.

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Bakgrund

Regeringen gav i april 2012 en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av delar av den lagstiftning som gäller för Konkurrensverket i syfte att effektivisera tillsynen på konkurrensrättens område (dir. 2012:37).

Utredningen lämnade i februari 2013 betänkandet Effektivare konkurrenstillsyn (SOU 2013:16). Betänkandet har remissbehandlats.

Under beredningen av propositionen yttrade sig Lagrådet över de lagändringar som föreslås och lämnade dessa utan invändningar.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen införandet av nya bestämmelser i konkurrenslagen (2008:579) för att effektivisera Konkurrensverkets handläggning. Regeringen föreslår att det införs bestämmelser som syftar till att göra det enklare för företag att anmäla en överträdelse av förbudet mot konkurrensbegränsande samarbete till Konkurrensverket och att ge verket ett bättre underlag för att ingripa mot överträdelsen. När det gäller Konkurrensverkets prövning av företagskoncentrationer föreslår regeringen att det införs bestämmelser som gör det möjligt för verket att tillfälligt stoppa löptiden för de tidsfrister som tillämpas vid prövningen.

Utskottets överväganden

Förbättrad konkurrenstillsyn

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i konkurrenslagen (2008:579).

Propositionen

I propositionen föreslås ändringar i konkurrenslagen (2008:579). Syftet med konkurrenslagen är att undanröja och motverka hinder för en effektiv konkurrens när det gäller produktion av och handel med varor, tjänster och andra nyttigheter. Konkurrenslagen är tillämplig på alla företag inom näringslivet och i fråga om all produktion av och handel med varor, tjänster och andra nyttigheter. Konkurrenslagens materiella bestämmelser är utformade med EU-rätten som förebild, och avsikten är att lagen i materiellt avseende ska likna EU-rättens konkurrensregler så mycket som möjligt.

Enligt konkurrenslagen är avtal mellan företag förbjudna om de har till syfte att hindra, begränsa eller snedvrida konkurrensen på marknaden på ett märkbart sätt eller ger ett sådant resultat. Vidare finns ett förbud mot missbruk av en dominerande ställning, som riktar sig mot åtgärder som företag med dominerande ställning vidtar på marknaden. Precis som i EU-rätten finns det inget förbud mot att ett eller flera företag har en dominerande ställning, utan endast mot missbruk av den dominerande ställningen.

Konkurrensverket har möjlighet att ålägga ett företag att upphöra med en överträdelse av förbuden mot konkurrensbegränsande samarbete eller missbruk av dominerande ställning. Vidare kan Konkurrensverket vid uppsåtliga eller oaktsamma överträdelser av förbuden mot konkurrensbegränsande samarbete eller missbruk av dominerande ställning ansöka hos Stockholms tingsrätt om att ett företag ska betala konkurrensskadeavgift. Konkurrensskadeavgiften ska bestämmas efter överträdelsens sanktionsvärde, och det ska då tas i beaktande hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Konkurrensskadeavgiften får inte överstiga 10 procent av företagets omsättning föregående räkenskapsår. I ringa fall får avgift inte påföras.

Ett företag som anmäler sitt deltagande i en överträdelse till Konkurrensverket kan under vissa förutsättningar slippa betala konkurrensskadeavgift. En konkurrensskadeavgift får efterges för det företag som är först med att anmäla en överträdelse av förbudet mot konkurrensbegränsande samarbete till Konkurrensverket om anmälan innehåller sådana uppgifter att verket först genom dessa har tillräckligt underlag för att ingripa mot överträdelsen. Ett företag som inte uppfyller villkoren för eftergift kan komma i

fråga för nedsättning av konkurrensskadeavgift. Det krävs då att företaget till Konkurrensverket lämnar uppgifter som i väsentlig mån underlättar utredningen av överträdelsen. För såväl eftergift som nedsättning finns ett antal ytterligare krav som måste vara uppfyllda, bl.a. att företaget aktivt ska samarbeta med verket under utredningen av överträdelsen. Eftergift kan inte ges företag som tvingat ett annat företag att delta i överenskomsten.

Enligt regeringen är ett eftergiftsprogram ett effektivt verktyg för att motverka konkurrensbegränsande samarbete mellan företag. De krav som ställs för eftergift medför också att eventuella lagöverträdelser kan utredas effektivare.

I propositionen föreslår regeringen att eftergiftsprogrammet kompletteras med en möjlighet för Konkurrensverket att medge anstånd med att lämna uppgifter för det företag som avslöjar ett olagligt samarbete utan att företaget äventyrar sin möjlighet till eftergift, en s.k. kölapp. Syftet med ett sådant system är dels att göra det enkelt att avslöja en överträdelse för Konkurrensverket, dels att ge verket en bättre möjlighet att förbereda en kommande platsundersökning. Ett sådant system skulle också ligga i linje med de system som tillämpas i EU:s övriga medlemsstater.

Förslaget innebär att Konkurrensverket ska få ge ett företag anstånd med att lämna sådana uppgifter som krävs för att verket ska kunna ingripa mot en överträdelse av något av förbuden mot konkurrensbegränsande samarbete om anmälan innehåller information om vilken produkt överträdelsen avser, vilka andra företag som deltar i överträdelsen och vad överträdelsen syftar till. Om företaget lämnar uppgifterna innan anståndstiden löpt ut, ska uppgifterna anses ha lämnats när anmälan gjordes. Vidare ska Konkurrensverket få ge ett företag anstånd med att lämna sådana uppgifter som leder till att det kan klarläggas att en överträdelse av något av förbuden förekommit. Om företaget lämnar uppgifterna innan anståndstiden löpt ut, ska uppgifterna anses ha lämnats när anstånd begärdes. Konkurrensskadeavgift ska inte få efterges för ett företag som är först med att lämna sådana uppgifter som leder till att det kan klarläggas att en överträdelse förekommit, om verket har medgett ett annat företag anstånd med att lämna sådana uppgifter som krävs för att verket ska kunna ingripa mot överträdelsen och uppgifterna lämnas innan anståndstiden löpt ut.

Vidare föreslår regeringen i propositionen att Konkurrensverket genom införandet av nya bestämmelser i konkurrenslagen ska ges möjligheten att ”stoppa klockan” vid undersökningar av företagskoncentrationer. Företagskoncentrationer inbegriper bl.a. företagssammanslagningar (fusioner), förvärv av företag eller del av företag och bildandet av vissa gemensamma företag. Om företagen i en koncentration har en omsättning som överstiger vissa trösklar som anges i lagen, ska koncentrationen anmälas till Konkurrensverket. En anmälan av en företagskoncentration ska göras innan koncentrationen genomförs och får ske redan när parterna kan visa att de avser att genomföra koncentrationen. Konkurrensverket har när det fått en

fullständig anmälan om en företagskoncentration en tidsfrist på 25 arbetsdagar att ta ställning till om koncentrationen ska lämnas utan åtgärd eller om en särskild undersökning ska inledas. Tidsfristen kan förlängas till 35 arbetsdagar. Om Konkurrensverket beslutar att inleda en särskild undersökning, har verket därefter tre månader på sig att väcka talan vid Stockholms tingsrätt om förbud eller åläggande. Denna tidsfrist kan förlängas av tingsrätten med högst en månad i taget, om parterna i företagskoncentrationen samtycker till det eller om det finns synnerliga skäl. Vidare gäller att om Konkurrensverket inte får del av de uppgifter som verket behöver från parterna i den anmälda koncentrationen, kan verket ålägga parterna att tillhandahålla uppgifterna.

I propositionen konstaterar regeringen att de nuvarande verktygen i konkurrenslagen är otillräckliga för att åstadkomma en prövning av den anmälda koncentrationen inom den tid som står till förfogande när nödvändigt underlag för prövningen inte har tillhandahållits. Vidare konstateras att tidsfristerna för Konkurrensverket är förhållandevis snäva och att tidspressen för verkets koncentrationsprövning är stor.

Regeringen föreslår därför att Konkurrensverket under utredningen av en företagskoncentration tillfälligt ska få stoppa den tidsfrist som löper för att inleda en särskild undersökning av koncentrationen eller för att väcka talan om förbud mot eller åläggande rörande koncentrationen. Verket ska kunna meddela ett sådant beslut om en part i koncentrationen inte har fullgjort ett åläggande att lämna uppgifter som verket behöver för att kunna pröva den anmälda koncentrationen. Fristen ska börja löpa igen första arbetsdagen efter det att åläggandet har fullgjorts. På begäran av en part i företagskoncentrationen ska Konkurrensverket tillfälligt få stoppa den tidsfrist som löper för att inleda en särskild undersökning av koncentrationen under så många arbetsdagar som verket bestämmer. Konkurrensverkets beslut i frågor om att tillfälligt stoppa löptiden för tidsfrister ska inte kunna överklagas särskilt.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2014. Äldre bestämmelser ska gälla för företagskoncentrationer som har anmälts före ikraftträdandet.

Utskottets ställningstagande

Det är utskottets uppfattning att det är viktigt att underlätta och effektivisera Konkurrensverkets handläggning. Utskottet instämmer i regeringens bedömning av behovet av att införa nya bestämmelser för Konkurrensverkets prövningar av företagskoncentrationer. Vidare instämmer utskottet i regeringens bedömning om att komplettera rådande eftergiftsprogram med ett s.k. kölappssystem för att på så sätt förhindra att konkurrensskadliga samarbeten påbörjas eller fortskrider. Utskottet tillstyrker därmed regeringens proposition.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2013/14:135 Förbättrad konkurrenstillsyn:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i konkurrenslagen (2008:579).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i
konkurrenslagen (2008:579)

Härigenom föreskrivs i fråga om konkurrenslagen (2008:579)
dels att 3 kap. 12 § och 4 kap. 12 § ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 3 kap. 14 a § och
4 kap. 16 a §, samt närmast före 4 kap. 16 a § en ny rubrik av följande
lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***3 kap.****12 §¹**

Konkurrensskadeavgift får efterges för ett företag som har överträtt förbudet i 2 kap. 1 § eller i artikel 101 i EUF-fördraget, om företaget är det första att anmäla överträdelsen till Konkurrensverket och anmälan innehåller sådana uppgifter att verket först genom dessa har tillräckligt underlag för att ingripa mot överträdelsen.

När Konkurrensverket redan har tillräckligt underlag för att ingripa mot överträdelsen *och ingen förklaring enligt 15 § har meddelats*, får konkurrensskadeavgift efterges för ett företag som överträtt nämnda förbud om

1. företaget är först med att lämna sådana uppgifter som leder till att det kan klarläggas att överträdelsen förekommit, eller

2. företaget på annat sätt i högst väsentlig mån har underlättat utredningen av överträdelsen.

Konkurrensskadeavgift får *dock* inte efterges för ett företag som har tvingat ett annat företag att delta i överträdelsen.

När Konkurrensverket redan har tillräckligt underlag för att ingripa mot överträdelsen, får konkurrensskadeavgift efterges för ett företag som överträtt nämnda förbud om

1. företaget är först med att lämna sådana uppgifter som leder till att det kan klarläggas att överträdelsen förekommit, eller

2. företaget på annat sätt i högst väsentlig mån har underlättat utredningen av överträdelsen.

Konkurrensskadeavgift får inte efterges för ett företag som har tvingat ett annat företag att delta i överträdelsen. *I fall som avses i andra stycket får konkurrensskadeavgift inte heller efterges om*

1. ett annat företag har fått anstånd enligt 14 a § första stycket och sådana uppgifter som krävs för eftergift har lämnats innan anståndstiden löpt ut, eller

2. *förklaring enligt 15 § har meddelats.*

¹ Senaste lydelse 2010:642.

14 a §

Konkurrensverket får ge ett företag anstånd med att lämna sådana uppgifter som krävs för att konkurrensskadeavgift ska få efterges enligt 12 § första stycket om anmälan innehåller information om vilken produkt överträdelsen avser, vilka andra företag som deltar i överträdelsen och vad överträdelsen syftar till. Om företaget lämnar uppgifterna innan anståndstiden löpt ut, ska uppgifterna anses ha lämnats när anmälan gjordes.

Konkurrensverket får ge ett företag anstånd med att lämna sådana uppgifter som krävs för att konkurrensskadeavgift ska få efterges enligt 12 § andra stycket 1. Om företaget lämnar uppgifterna innan anståndstiden löpt ut, ska uppgifterna anses ha lämnats när anstånd begärdes.

4 kap.**12 §**

När en frist enligt 11 § löper får part och annan medverkande i en företagskoncentration inte vidta någon åtgärd för att fullfölja koncentrationen. Förbudet gäller inte om Konkurrensverket före fristens utgång beslutar att lämna koncentrationen utan åtgärd.

Om det finns särskilda skäl, får Konkurrensverket besluta om undantag från förbudet i första stycket.

Om det är nödvändigt för att säkerställa att förbudet i första stycket *efterlevs*, får Konkurrensverket meddela förbud eller åläggande för parterna eller andra medverkande i företagskoncentrationen.

Innan fristen enligt 11 § har löpt ut, får en part och någon annan medverkande i en företagskoncentration inte vidta någon åtgärd för att fullfölja koncentrationen. Förbudet gäller inte om Konkurrensverket före fristens utgång beslutar att lämna koncentrationen utan åtgärd.

Om det är nödvändigt för att säkerställa att förbudet i första stycket *följs*, får Konkurrensverket meddela förbud eller åläggande för parterna eller andra medverkande i företagskoncentrationen.

Tillfälligt stopp av löptider för frister

16 a §

Konkurrensverket får tillfälligt stoppa löptiden för en frist som anges i 11 § eller 13 § andra stycket, om en part i företagskoncentrationen inte har följt ett åläggande enligt 5 kap. 1 § första stycket 1. Fristen börjar löpa igen första arbetsdagen efter det att åläggandet har följts.

På begäran av en part i företagskoncentrationen får Konkurrensverket tillfälligt stoppa löptiden för den tidsfrist som anges i 11 § under så många arbetsdagar som verket bestämmer.

Konkurrensverkets beslut enligt första stycket kan prövas i ett mål enligt 13 §.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för företagskoncentrationer som har anmälts före ikraftträdandet.